

mig, at disse Grunde skulde det ærede Medlem have ladet os Tiendeydere komme med i Stedet for selv at komme dermed. Det er ganske vist, at mange Tiendeydere (Stemmer: Her ere vi Rigsdagsmænd!) det benægter jeg ikke, men de Herrer maa ikke negte mig Ret til at komme med Indvendinger fra Tiendeydernes Side. Det forekommer mig, at Tiendeydernes Grunde til at ønske Afløsning maa være fuld saa vægtige som dem, et æret Medlem kommer med, som ikke selv er Tiendeyder, men som taler paa Tiendeydernes Vegne — dette tror jeg ikke kan omstødes. Det ærede Medlem mente, at disse faste Prioriteter vare meget ønskelige. Det forekommer mig, at den daglige Erfaring vidner om, at Enhver, som har en Høftelse paa sin Eiendom, søger, saavidt det er muligt, at blive en saadan Høftelse Eoit. (Modsigelse). Jeg haaber, at de Herrer ville tage Ordet og modbevise mig. Jeg tror at kunne godt-gjøre, hvad jeg siger. Naar saaledes en Mand — og det hændes jo ikke sjældent — søger at faae endog sit Arvefaste hævet for at faae Eiendommen til at gaa over til fri Eiendom, saa lig-ger jo netop i det, at han vil have Eiendommen fra at være Arvefaste til at være fri Eiendom, et Bevis for, at han vil undgaa disse Høftelser. Jeg tror, at det ligger i selve Sagens Natur, at Enhver, som har en Ting, ønsker den helst fri for alle Høftelser. Det ærede Medlem mente dernæst, at vi overdrove Sagens Betydning, og at det eneste Nyttige, han kunde se ved at bringe den frem, bestod deri, at den kunde bruges som Agitations-middel. Men deri ligger jo netop, at vi ikke overdrive Sagen. At bruge som Agitationsmiddel en Sag, som Folket ikke ønsker, tror jeg vilde være en meget uheldig Fremgangsmaade. (An-fjer: Kommen!) Kommen, siger det ærede Med-lem. Ja, det er den Slags Udtryk, som det forekommer mig, man nok kan bruge, men der hører noget Mere til for at bevise det. Sagen er den, at først, naar der foreligger et bestemt Forslag, er det berettiget at sige, at det er Kom-men, hvorpaa det kommer an, saalænge man nem-lig ikke vil byde en ordentlig Afsløsningsfum; men saalænge man ikke ser noget Saadant fremkomme, er en Udtalelse af denne Art efter min Opfattelse ikke berettiget. Følge min Mening et dette Spørgsmaal et af dem, som Befolkningen helst ønsker fremmet, ja, jeg vil endog sige, at det er et af de Spørgsmaal, som undertiden sætte ondt Blod, fordi Stillingen for Dieblisset paa mange Steder er saaledes, at medens en Del af Sognet svarer Tiende f. Gr. til Præsten, er der en anden Del i samme Sogn, som slet ingen Tiende svarer. Det er dette ubelidige Forhold, som vi ønske om-ordnet. Desuden er der det Andet, som jeg har nævnt, nemlig at faae alle Høftelser, som hvile paa Eiendommene, afløste. Men den hele Dis-kussion synes mig næsten at være unyttig, naar man ikke hører fra den ærede Regjerings Side

nogen Udtalelse om, at den med det Første vil tage Sagen i sin Haand.

Anfjer: Jeg vil blot ganske kort moti-vere det Udtryk, jeg brugte „Kommen“. Det ærede Medlem, som pleier at sidde her foran (Th. Nielsen), erklærede fra sin Plads ifjor, at det, som det kom an paa ved Omfjet om en Tiendeafløsning, var at faae en Iempelig Tiendeafløsning, det vil sige at faae en Tiendeaf-løsning uden fuldt Bederlag; kun naar man fik en saadan, brød man sig egentlig om den. Det var derfor, at jeg troede at have Ret til at hen-lede det ærede Medlems Opmærksomhed paa, at dette Spørgsmaal er et godt Agitationsmiddel.

Det. Hansen: Jeg tillod mig allerede, da det ærede Medlem for Aalborg Amts 5te Valgkreds (Holm) havde Ordet, at gjøre opmærk-som paa, at jo ikke sidde her som Tiendeiere eller Tiendeydere. Det ærede Medlem ved slet ikke, hvorvidt jeg er Tiendeyder eller ikke, lige saa lidt som jeg ved Noget om det ærede Medlem i den Henseende, og det er jo overhovedet en Egen-skab, som ikke har nogen Betydning eller Interesse her. Dernæst tror jeg ogsaa, at det ærede Med-lem misforstod mig, naar han i mine Ord faae en Bestyldning for, at Betydningen af dette Spørgs-maal kun laa deri, at det betragtedes som Agita-tionsmiddel. Dette sagde jeg ikke; jeg sagde, at Spørgsmaalet kun havde Betydning som Agita-tionsmiddel, og min Mening var, at, da dette Spørgsmaal kun havde en saadan Betydning, gjorde vi bedst i foreløbig at lade det ligge. Det ærede Medlem vilde bevise, at, da Sagen netop var brugelig som Agitationsmiddel, var det utvivel-somt et Spørgsmaal, som havde stor Betydning for Folket, og han henviste til de mange Steder i Landet, hvor der var et saa stærkt Omfjet om at faae Tienden afløst, at det kunde faae sin Betyd-ning ved de politiske Kampe. Dette er fuldstændig rigtigt; men jeg tror, at det beror paa, at man i høi Grad misforstaaer hele Betydningen af denne Sag. Det er, som jeg tillod mig at sige i mit første Foredrag, en vis sentimental Lighedsbetragt-ning og Lighedsfølelse, som i Virkeligheden ikke har noget reelt Grundlag; thi hverken det ærede Medlem eller nogen Anden har indpegaaet eller kan, saavidt jeg kan se, indpegaae Rigtigheden af den fra et økonomisk Standpunkt hentede Betragt-ning, at den Omstændighed, at der paa den ene Gaard hviler Tiende, men ikke paa den anden, ikke kan frembringe en Realitetsulighed mellem disse Eiendomme. Det er imidlertid ganske vist, at dette Spørgsmaal kan have stor Betydning som Agitationsmiddel, fordi der netop er den Omstændighed ved det, at en vis Samfundsklasse, netop den, som har Tiendepligten, derved, at Tiendebyrden bliver afløst paa en for den fordel-agtig Maade, kan have Udsigt til at vinde en